

ПРЕДСКАЗАНИЯТА НА МАРТИН ЗАДЕКА

“ — Аз не вярвам на вашите пророци — каза Марко, като подразбираше с това Мартин Задека, в когото религиозно вярваше бай Мичо. — Не твоят Задек да ми го каже, ами цар Соломон да дойде тука, пак няма да му вярвам, че можем направи нещо. . .”

Иван Вазов “Под игото”

През почти цялото действие на “Под игото” чорбаджи Марко и Мичо Бейзадето яростно се препират за пророчествата на Мартин Задека, предвещаващ скорошен разгром и падение на Турция. Докато бай Мичо е уверен в тяхната правота, чорбаджи Марко е настроен скептично и недоверчиво. Този спор на страниците на най-популярния роман в нашата литература е косвено свидетелство за широкото разпространение в нашето възрожденско общество на различни предсказания за съдбата на света. Едно от най-популярните е пророчеството на Мартин Задека.

Според самия текст на предсказанието, той е роден в Золотурн /Швейцария/, преселва се през 1739 г. в алпийските планини и живее като отшелник 39 години. Избягва да се среща с хора и се храни с треви и корени. Умира на 20 декември 1769 г., когато е на сто и шест години. На смъртния си одър, пред своите приятели споделя предсказанията си за бъдещия развой на световната история. През 1770 г. те са отпечатани за пръв път в Базел.

Пророчествата на Мартин Задека обхващат бъдещето на повечето от европейските страни. В тях авторът се изявява като ревностен християнин, борец за политическа хегемония на християнските държави. Голяма част от предсказанията са насочени към бъдещето на Османската империя. Според Мартин Задека нея я очаква пълно крушение и погибел, на което се дължи и голямата популярност на пророчествата. Те стават известни по българските земи благодарение на няколкото руски печатни издания, по които са правени ръкописни преписи и препечатки.

Поместените по-долу откъси са взети от “Любопитно предсказание на Мартина Задека, сто и шест годишен швейцарски старец, което той открил в 1769 г. на приятелите си пред смъртта си, превод от руски, Самоков, изд. Старата българска печатница, 1883, 14, с. 8.

. . .

“Слушайте, приятели! Аз ще ви разкажа какво има да се случи в бъдещи времена, и на кое всичкия свят ще да се удивлява. В сичката немска земя и в Швейцария ще настане петгодишен глад. Всичката търговия ще се спре; но по изтичането на това време търговията пак ще дойде в цветущо състояние.

За пет години времето съвсем ще се измени напротив онова, що е било по-напред.

Тогава у човеците ще се утвърди мнение, че Земята се върти, а Слънцето е неподвижно. Това отменно време ще произлезе от ветровете, които ще да се появят съвсем от неизвестни страни. В десет години светът ще се измени съвсем в друг вид. После, до края на това столетие, ще настъпи по-хубаво време, което потомците ще да хвалят. Тогава човеците ще считат богатствата и съкровищата за нищо; ще се грижат само за Божието милосърдие. С волята на всевишния Земята изново ще се съживи. Истинната вяра сè повече и повече ще се разпространява и между човеците ще се утвърди Божието слово; всички негови препятствия ще да изчезнат; ще се пази правосъдие и мир и тишина ще царуват в Европа.

Тогава ще настанат времена изобилни; търговията ще се развие. Турците в кратко време ще да изгубят земите си в Азия и Африка. Цариград, столицата на турския султан, ще се вземе без най-малко кръвопролитие. Вътрешните метежи, междусобията и непрестанните безпокойства докрай ще разорят турското господарство; глад и мор ще бъде конецът на тия бедствия; турците ще погинат сами от себе си по най-жалостен начин.

В 1770 г. те ще изгубят всичките си земи в Европа и после ще бъдат принудени да се отдалечат в Тунис, Фец и Мароко.

...

Но вий, нещастни турци, гръцкия Вайсембург и всичката Унгария ще оставите доброволно. Най-малкото нещо ще ви привежда в трепет. Животът ви ще се намира в постоянна опасност. За няколко време вий ще се скриете от погледите на всички. Джамииите ви ще се разорят, а идолите и Алкоранът ви съвсем ще се изтребят. Мухамеде, ти източен антихристе! Времето ти вече мина; гробницата ти ще се изгори, а костите ти в пепел ще се обърнат.

...

Неверните мохамедани съвсем ще се изтребят. В Азия ще светнат лъчите на истината и подир толко времешна темнота ще се яви просвещение.

Християните ще превземат земите на неверните. В Ерусалим на едно място, към източната страна до една джамия в един малък ров ще се намери един четвъртит плосък камик, и тъй като никой не ще може да го подигне то ще го разкъртят с барут, и под него ще найдет един пространен зимник, а в него съкровището на премъдрия Соломон, което ще струва около осемнадесет хиляди милиона; богатства и стари редкости ще се найдет безбройно множество.

Пред погинването си турците ще станат като бесни, тъй щото ще се стараят да изтребят всичките християни, но Господ им вече приготвува достойното наказание. Кръвожадуващите християнски врагове ще бъдат поразени от твърде малко число християни, и след няколко години съвсем ще бъдат изтребени.”

Николай Проданов.